

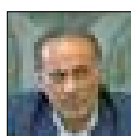
پیرامون آسیب‌شناسی اجرای یک مصوبه:

تدبیر جمعی برای حسن اجرای مصوبه شورای عالی آموزش و پرورش

نگرانی‌ها از نابسامانی بازار نشر کتاب‌های کمک‌آموزشی غیراستاندارد و آسیب‌هایی که از این ناحیه متوجه دانش‌آموزان و معلمان است، شورای عالی آموزش و پرورش را بر آن داشت تا در سال ۷۹ مصوبه ۸۲۸ را در زمینه الزام مدارس به استفاده از منابع آموزشی و تربیتی استاندارد و مورد تأیید سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی به تصویب برساند، و با ابلاغ آن در سال ۸۰ زمینه را برای همکاری با ناشران آموزشی پاییند به اهداف تعلیم و تربیت فراهم کند.

تبادل نظر به منظور اقدامات لازم برای اجرای هماهنگ این مصوبه دستور جلسه نشست بود که اوایل مرداد ماه با حضور معاونان آموزش ابتدایی و متوسطه وزیر آموزش و پرورش، مدیرکل دفتر ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات، نماینده معاونت فرهنگی و پرورشی وزارت آموزش و پرورش، معاون دبیرکل شورای عالی آموزش و پرورش، مدیرکل دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی، معاون سامان‌دهی منابع آموزشی و تربیتی و مشاوران و کارشناسان سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی در محل این سازمان تشکیل شد.

به دنبال سیاست مرزگستری

دکتر حیدر تورانی، سرپرست سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی در این نشست با اشاره به استراتژی‌های جدید سازمان در راستای رهبری اثربخش گفت: ماندگاری کتاب‌های

درسی و انطباق آن‌ها با سند تحول، سیاست‌های همسو با این انطباق، پایدارسازی کتاب‌های درسی، چندتألیفی، چندرسانه‌ای، مرزگستری و چابک‌سازی از جمله استراتژی‌های مهم سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی است.

وی با تأکید بر استراتژی مرزگستری افزود: مرزگستری به این معناست که خودمان را در داخل سازمان حبس نکنیم. باید درها به سوی انجمن‌ها، سازمان‌ها و مؤسساتی که ظرفیت‌های زیادی برای همکاری با آموزش و پرورش دارند باز باشد.

تورانی با اشاره به نقش رهبر، در هر سازمان، در رهاسازی ظرفیت‌ها گفت: ظرفیت‌های زیادی در ابعاد انسانی و مالی در کشور وجود دارد که اگر از آن‌ها درست استفاده نکنیم، فرصت‌ها به تهدید

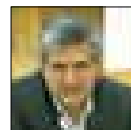
تبدیل می‌شوند. ما باید نسبت خودمان را با این ظرفیت‌ها در داخل و خارج از آموزش و پرورش تعیین کنیم. معتقدم آموزش و پرورش هم اگر می‌خواهد به سرانجام خوشی برسد باید آغوش خود را روی کسانی که می‌خواهند به آن خدمت کنند باز کند.

سرپرست سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی تصریح کرد: بسیاری مواقع ترس از غالب شدن دیدگاه‌های متقاضیان همکاری با آموزش و پرورش مانع برقراری ارتباط لازم با آنان می‌شود. این اتفاق زمانی رخ می‌دهد که استراتژی نداشته باشیم در این صورت دیگران برای ما استراتژی تعیین می‌کنند. اما وقتی راهنما و چارچوب مناسب داشته باشیم، با قدرت اعلام می‌کنیم که حاضریم همکاری‌های مطلوب را بپذیریم. البته در مسیر کار طبیعی است که اگر حواسمان نباشد ضربه خواهیم خورد.

به گفته وی، آموزش و پرورش در سال‌های اخیر مورد تاخت و تاز برخی از آموزشگاه‌ها و مؤسساتی بوده است که از لحاظ علمی فاقد صلاحیت هستند. این مؤسسات، به واسطه داشتن زر و زور، فشار زیادی را متوجه آموزش و پرورش کرده‌اند. این فشارها منجر به

عکس‌العمل‌هایی از جمله صدور بخشنامه ممنوعیت برگزاری هر نوع آزمون زائد در مدارس شد. وی با تأکید بر رعایت اصل ۸۲۸ در همکاری با مؤسسات و ناشران آموزشی گفت: ابلاغ بخشنامه ممنوعیت برگزاری هر نوع آزمون زائد در مدارس اصلاً به معنای جلوگیری از همکاری با مؤسسات دارای صلاحیت نیست. بازار کالاهای مؤسسات آموزشی، دانشگاه‌ها و مدارس هستند. فقط ما باید ضمن تعریف دقیق نسبت‌مان با آن‌ها جلوی هر گونه سوءاستفاده را بگیریم.

چگونگی شکل‌گیری مصوبه ۸۲۸

محمد ناصری، مدیرکل دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی هم در ادامه با اشاره به چگونگی شکل‌گیری مصوبه ۸۲۸ گفت: واقعیت وجود کتاب‌های غیراستاندارد مغایر با اهداف آموزش و پرورش که نه تنها جنبه توسعه دانش نداشتند بلکه حل‌المسائل بودند، در اواخر دهه ۷۰ سبب شد تا بحث ساماندهی کتاب‌های کمک‌درسی و کمک‌آموزشی مطرح شود. وی با تأکید بر تعریف متفاوت کتاب کمک‌آموزشی و کمک‌درسی افزود: «کتاب کمک‌آموزشی» در تعریف ما کتابی است که به تعمیق و توسعه مفاهیم کتاب درسی کمک کند، اما «کتاب کمک‌درسی» یکی از پایه‌های کلاسی را نشانه می‌گیرد و براساس آن کتابی را تهیه می‌کند که ممکن است استاندارد باشد یا نباشد.

ناصری با توضیح روند سامان‌دهی کتاب‌ها ادامه داد: در ابتدا که کار را شروع کردیم، براساس استانداردهای تعریف شده، فقط ۱۸ درصد کتاب‌هایی که به دست ما می‌رسید مناسب بود. یعنی ۸۲ درصد نامناسب بود، اما در حال حاضر هم در حوزه کتاب‌های کمک‌درسی و خصوصاً کمک‌آموزشی اتفاق‌های خوبی رخ داده و از حدود ۲ هزار ناشر فعال حوزه آموزشی بیش از هزار ناشر با ما همکاری دارند. حدود ۵ تا ۶ هزار کتاب سالانه از این ناشران به دست ما می‌رسد که توسط ۳۰۰ ارزیاب، متشکل از مؤلفان و اعضای شورای برنامه‌ریزی کتاب‌های درسی و معلمان مجرب مورد ارزیابی قرار می‌گیرند، و ما حدود ۶۰ درصد آن‌ها را در قالب فهرستگان و کتاب‌نامه رشد و سایت سامان کتاب یا سامانه کنترل کیفیت به مدارس معرفی می‌کنیم. در نهایت تعدادی از بهترین کتاب‌ها در پایان کتاب‌های درسی معرفی می‌شوند و در جشنواره سالانه کتاب رشد به رقابت می‌پردازند.

ناصری با اشاره به برگزاری نمایشگاه‌های کتاب برای دانش‌آموزان، توسط معاونت فرهنگی و پرورشی آموزش و پرورش و تجهیز کتابخانه‌ها توسط این معاونت گفت: ما انتظار داریم، هنگام برگزاری این نمایشگاه‌ها، فقط کتاب‌هایی خریداری شود که قبلاً به‌عنوان کتاب مناسب مورد تأیید قرار گرفته‌اند و از انتشار فراخوان عمومی و بررسی مجدد کتاب که معمولاً در یک فرصت چند روزه صورت می‌گیرد و ممکن است دقیق نباشد، خودداری کنند.

وی با اشاره به بخشنامه ممنوعیت برگزاری آزمون‌های زائد در مدارس گفت: این بخشنامه از سوی اداره کل ارزشیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات متوجه مؤسساتی است که در صورت تخلف باید پاسخگو باشند.

تهدیدکنندگان آبروی تعلیم‌وتربیت

دکتر رضوان حکیم‌زاده، معاون آموزش ابتدایی وزیر آموزش و پرورش هم در ادامه با تأکید بر مقابله با مؤسساتی که به شکل بی‌رحمانه‌ای کودکی بچه‌های ما را می‌سوزانند و در نوجوانی استرس را به آن‌ها وارد می‌کنند، گفت: متأسفانه اکنون آموزش و پرورش در سال ۱۸۰ میلیون نسخه کتاب چاپ می‌کند، اما پایان سال و پس از امتحانات بچه‌ها کتاب‌سوزان راه می‌اندازند. من در مدرسه‌ای که سر راهم نزدیک دانشگاه است، می‌بینم که بچه‌ها آخر امتحانات دور هم جمع می‌شوند و کتاب‌سوزان راه می‌اندازند.

وی با انتقاد از کتاب‌های کمک‌درسی و کمک‌آموزشی غیراستانداردی که آبروی تعلیم‌وتربیت را تهدید می‌کنند، گفت: ما امیدواریم معلمان ما به اندازه‌ای توانمند شوند که آن‌ها برای بچه‌ها تعیین تکلیف کنند که چه چیزی را یاد بگیرند.

حکیم‌زاده با بیان اینکه تعریف مناسبی از بخش دولتی و خصوصی وجود ندارد، گفت: قرار گرفتن همزمان برخی از تصمیم‌گیرندگان در پست‌های دولتی و خصوصی ممکن است منجر به تصمیماتی شود که مشکلاتی ایجاد کند. معتقدم نه تنها در آموزش و پرورش بلکه در همه کشور در کنار به رسمیت شناختن بخش خصوصی، مسئولان دولتی همزمان در این بخش‌ها فعالیت نداشته باشند و فضا برای فعالیت جوانان فارغ‌التحصیل دانشگاهی در بخش خصوصی فراهم شود.

معاون آموزش ابتدایی وزیر آموزش و پرورش تصریح کرد: سال گذشته وقتی بحث داستان‌نویسی دانش‌آموزان در مدارس مطرح شد، ناشران زیادی به ما مراجعه کردند و خواهان حضور در مدارس شدند، اما ما مقاومت کردیم و نتیجه آن شد که ۴۸ درصد بچه‌ها داستان‌نویسی را انتخاب کردند در حالی که اگر ما به آن‌ها به صورت اجباری کتابی را معرفی می‌کردیم، بچه‌ها به خلاقیت خودشان داستان‌نویسی نمی‌کردند.

وی با تأکید بر تولیدات خوب در حیطه کتاب‌های کمک‌آموزشی اظهار داشت: کسی نمی‌کند که کتاب‌های خوبی در بحث فیزیک، نجوم و ... تولید و در انتهای کتاب‌های درسی معرفی شود تا دانش‌آموزان و والدین بیشتر بدانند، اما مشکل از آنجا آغاز می‌شود که متأسفانه برخی از مدیران مدارس دانش‌آموزان را وادار به خرید این کتاب‌ها می‌کنند. برخی از این کتاب‌ها با ادعای استفاده از روش‌های تیمز، پرلز و به کارگیری خلاقیت و تفکر سعی دارند به مدارس ورود کنند و متأسفانه جریان فروش اجباری این کتاب‌ها در مدارس پررنگ است. سیاست ما در معاونت ابتدایی این است که از ورود این مؤسسات به مدارس ابتدایی جلوگیری کنیم.

حمایت از کتاب‌های خوب

مجید رعنائی، معاون دبیرکل شورای عالی آموزش و پرورش هم به عنوان سخنران بعدی گفت: مصوبه ۸۲۸ شورای عالی آموزش و پرورش در سال ۸۹ تصویب و سال ۹۰ ابلاغ شد. این مصوبه با توجه به نابسامانی حوزه کتاب‌های کمک‌درسی و کمک‌آموزشی شکل گرفت تا ضمن حمایت از بحث تنوع‌بخشی

تورانی: ماندگاری کتاب‌های درسی و انطباق آن‌ها با سند تحول، سیاست‌های همسو با این انطباق، پایدارسازی کتاب‌های درسی، چندتألیفی، چندرسانه‌ای، مرزگستری و چاپک‌سازی از جمله استراتژی‌های مهم سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی است

رشد جوانه
شماره ۶۱
پاییز ۱۳۹۷

**رعنايي: يکي از
خلأها در ارتباط
با مصوبه ۸۲۸،
نبود متولي براي
برخورد با متخلفان
است. وقتي اين
مصوبه، حمايت
از منابع آموزشي
استاندارد را مورد
تأکيد قرار داده، چرا
نباید از اين کتابها
حمايت شود**

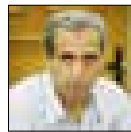
منابع آموزش در کنار تنوع بخشی محیط های یادگیری، از کتاب های خوب هم حمايت کند.

وی با بيان رویکرد سياست چندتألیفی آموزش و پرورش گفت: ماده ۶ آئين نامه سامان دهی منابع آموزشی به صراحت اعلام می کند که خريد، عرضه و تبليغ هرگونه منابع آموزشی در واحدهای آموزشی صرفاً از منابع استاندارد مجاز خواهد بود، از این رو زمانی که قانون عرضه، معرفی و حمايت از این کتابها را تأیید کرده باید از فرصت پيش آمده استفاده کنیم.

رعنايي ادامه داد: ما هم دل نگرانيم که مديران برخی مدارس با این مؤسسات قراردادهایی می بندند و دانش آموزان را مجبور می کنند که کتابها را بخرند. بدون تردید باید معلم، دانش آموزان و خانواده ها آزادانه انتخاب کنند و هيچ اجباری در خريد این کتابها يا حتی طراحي سؤالات از آنها نباشد.

رعنايي گفت: يکي از خلأها در ارتباط با این مصوبه، نبود متولي برای برخورد با متخلفان است. وقتي این مصوبه، حمايت از منابع آموزشی استاندارد را مورد تأکيد قرار داده، چرا نباید از این کتابها حمايت شود؟ جلوگیری از ورود منابع آموزشی و کمک آموزشی استاندارد در برخی مدارس محروم به ویژه مناطقی که معلمان توانمندی های لازم را برای تحکيم و تقويت مفاهيم درسی ندارند، هدر دادن فرصتی است که هم معلم و هم دانش آموزان می توانند از آن بهره مند شوند.

نبود هماهنگی لازم بين بخشها

مرتضی مجدفر، کارشناس کتاب های آموزشی با اشاره به شگرذ بازی با ساختاری که برخی کتاب های کمک آموزشی نامناسب انجام می دهند، گفت: این کتابها پس از دادن درس، در قالب حل تمرین، همان تمرینات کتاب درسی را حل می کنند و باعث از بین رفتن خلاقیت بچه ها می شوند. ضمن اینکه برخی از این ناشران از مؤلفان زیرمجموعه های آموزش و پرورش برای تألیف کتابها استفاده می کنند تا کتابهایشان مورد تأیید قرار گیرد.

وی افزود: من در ۱۱، ۱۲ سال گذشته در سامان بخشی کتاب های کمک آموزشی فعالیت داشته ام. علی رغم همه تلاش های انجام شده، همچنان کتاب های کمک آموزشی نامناسب حاکمیت دارند. معتقدم يکي از دلایل آن معرفی نشدن کتاب های نامناسب است.

مجدفر ادامه داد: يکي از ناشران آموزشی برای مسابقات جام جهانی قراردادی به مبلغ ۳۲ ميليارد تومان با تلویزیون امضا کرده، و جالب آنکه ۵ ميليارد هم به این مبلغ اضافه کرده است به شرط آنکه ۴۰ دقیقه قبل از شروع بازی صداوسیما هيچ ناشر آموزشی دیگری را تبليغ نکند!

وی با اشاره به بخشنامه ممنوعیت برگزاری آزمون های زائد در مدارس گفت: اتفاقاً این بخشنامه هيچ آسیبی به مؤسسات آموزشی بزرگ نمی رساند چون این مؤسسات اصلاً با مدرسه کاری ندارند و در تبلیغاتشان مستقیماً دانش آموزان را هدف قرار می دهند. من هم با این موضوع موافقم که نظارت کافی بر عملکرد این مؤسسات وجود ندارد. وی با بيان اینکه متأسفانه بسیاری از معلمان ما طرح سامان بخشی

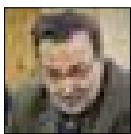
کتاب های کمک آموزشی را نمی شناسند و از معرفی کتاب های کمک آموزشی مناسب توسط سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی اطلاع ندارند، اظهار داشت: به طور مثال فقط در حوزه کتاب های کمک آموزشی مناسب دوره ابتدایی، ۱۲۲ عنوان کتاب مناسب معرفی شده است. البته زمانی دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی، کتابنامه های رشد را با شمارگان انبوه چاپ می کرد و در اختيار مدارس قرار می داد، اما این کار فعلاً فقط الکترونیکی شده است.

مجدفر با اشاره به طرح داستان نویسی توسط کودکان که توسط معاونت ابتدایی آموزش و پرورش اعلام شد، گفت: ما به عنوان مقوم طرح سامان بخشی کتاب های کمک آموزشی، همين طرح داستان نویسی را در ۴ صفحه پروپوزال اولیه در شماره مهرماه نشریه مدرسه فردا ارائه کردیم و به آن پرداختیم.

وی افزود: معتقدم باید بحث کتاب را در آموزش و پرورش به صورت پازل ببینیم. در حال حاضر هماهنگی لازم بين بخش های مختلف وجود ندارد. بخشنامه ای که توسط آقای کمره ای ابلاغ شد با ماده ۲۳ آیین نامه اجرایی مدارس در تضاد است. براساس این آیین نامه، مديران مدارس می توانند برای اجرای امور جاری مدارس با بخش های بیرون قرارداد ببندند. این همکاری می تواند از کارهای عمرانی تا اجرای آزمون ها را در بر بگیرد. البته این بخشنامه در بستر کنونی برای جلوگیری از برخی تخلفات لازم است، اما نگاه همه يا هيچ داشتن درست نیست.

مجدفر با اشاره به برخی تخلفات ناشران آموزشی گفت: روی کتاب ۱۲ صفحه ای مؤلف است نوشته قصد دارد طرح مهارت های زندگی، کارآفرینی، پرلز و تفکر را به دانش آموز بیاموزد! چطور چنین چیزی در یک کتاب ۱۲ صفحه ای ممکن است؟ جالب آنکه در پایان کتاب اضافه می کند، براساس برنامه درسی ملی! ابتدای کتاب هم ذکر شده که زیر نظر کارشناسان سازمان پژوهش نوشته شده است! يکي از دوستان من در یکی از شهرستانها کتابی در حوزه تعلیمات دینی نوشته بود، از من خواست که اسم مرا در ابتدای کتاب به عنوان نویسنده ذکر کند با این توجیه که تو را به عنوان مؤلف سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی می شناسند و کتاب را چاپ خواهند کرد!

رعایت اصل مدرسه محوری

علی زرافشان، معاون سابق متوسطه آموزش و پرورش هم در سخنانی با تأکید بر اینکه باید مبنایی تر به این مسئله نگاه کرد، گفت: ابتدا باید اهدافمان را در آموزش و پرورش مشخص کنیم و سپس صحیح يا غلط بودن کارها را با آن مبنا بسنجیم.

خانم دکتر حکیم زاده از سیستم آموزشی کشورهای پیشرو صحبت کردند. حرکت در این جهت به الزاماتی نیاز دارد که يکي از آنها حرفه ای شدن معلمان است. يکي دیگر، توانایی استفاده صحیح از اختیارات است. اگر ما چشم انداز را در آموزش و پرورش همان طور که دکتر تورانی گفتند، خروج از حاکمیت تک کتابی از کتاب های درسی در نظر داشته باشیم و بخواهیم تنوع منابع یادگیری و تنوع محیط های یادگیری داشته باشیم باید کاری بکنیم که ویژگی هایی که برای معلم در برنامه درسی ملی ذکر کرده ایم، محقق شود.

وی تصریح کرد: همان طور که اشاره شد، آئین نامه اجرایی مدارس با هدف توانمندسازی مدارس نوشته شد. از نوشتن این آئین نامه ۱۸ سال گذشته، اما متأسفانه معلمان و مدارس ما به اندازه لازم قدرت تصمیم گیری و تجزیه و تحلیل مسائل آموزش و پرورش را ندارند. من می توانم این وضعیت را به افرادی تشبیه کنم که ما سال ها آن ها را روی ویلچر نشانده ایم و حالا به آن ها می گوئیم راه بروید، مسلماً باور راه رفتن دیگر در این افراد وجود ندارد. ما هر اختیاری به مدرسه می دهیم پس می گیریم. چند سال پیش ۵ نمره ارزشیابی پایانی را به معلمان واگذار کردیم، اما متأسفانه به اندازه ای معلمان از بابت این موضوع تحت فشار قرار گرفتند که خواستار سلب این امتیاز نسبت به خودشان شدند.

زرافشان ادامه داد: زمانی در سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی برای مشارکت در تألیف کتاب های درسی فراخوان دادیم، یک نفر هم حاضر به مشارکت نشد. زمانی هم برای ۴۰ نفر کارگاه آموزشی تألیف برگزار کردیم، اما حتی یک نفر مؤلف هم خروجی نداشتیم. اگر می خواهیم به جایی برسیم که معلم ما مثل بقیه معلم های دنیا که کتاب درسی ندارند، اما توانایی تجزیه و تحلیل کتاب درسی را دارند، مبنای یادگیری و کتاب های خوب برای یادگیری هر یک از بچه ها را می شناسند، باید ببینیم جهت گیری ما چیست؟

معاون سابق وزیر آموزش و پرورش با اشاره به اختیارات شورای مدارس گفت: یکی از این وظایف بررسی و اتخاذ تصمیم درباره مؤسسات و دستگاه های آموزشی خارج از مدرسه در آموزش های علمی و عملی دانش آموزان براساس آیین نامه های مربوطه است. شورای مدرسه اختیار دارد تصمیم بگیرد که شراکت چه کسانی باشند. ماده ۱۱ آیین نامه مدارس هم به صراحت اعلام می کند، تبادل نظر و هماهنگی در مورد نحوه استفاده از وسایل آموزشی و کمک آموزشی و کارگاهی وظیفه شورای مدرسه است. معتقدم در معاونت ها نباید به گونه ای عمل کنیم که این طور القا شود ما به جای شورای مدارس تصمیم می گیریم.

به گفته زرافشان، همکاری و برنامه ریزی در مورد چگونگی تشکیل کلاس های فوق برنامه با مشارکت انجمن اولیا و مربیان با رعایت ضوابط مربوط در کنار بررسی منابع آموزشی، کمک آموزشی و انتخاب و معرفی کتب، نشریات، نوارهای صوتی و تصویری جهت استفاده در مدرسه با رعایت مقررات هم از جمله اختیارات شورای مدارس است.

وی با تأکید بر اینکه برخی از آسیب های موجود جزء لوازم حرکت است ادامه داد: اگر جهت گیری ما مدرسه محوری است و می خواهیم شورای مدرسه درکی از منابع آموزشی و کمک آموزشی داشته باشد، باید بدانیم این هدف دفعه تاً حاصل نمی شود. اختیار دادن، حمایت کردن و ایجاد ظرفیت لازم در شورای مدرسه و معلمان از لوازم رسیدن به این هدف است. موارد گفته شده در یک نظام برنامه ریزی متمرکز باید مورد توجه قرار گیرد.

زرافشان با تشریح ضرورت حمایت از کتاب های کمک آموزشی استاندارد گفت: حاکمیت تک کتابی به این معناست که تنوع توانایی ها و استعداد های یادگیری در نظر گرفته نشده و جمع کثیری از مخاطبان مورد بی توجهی قرار گرفته اند. البته لحاظ کردن میانگین توانمندی های دانش آموزان و توجه نداشتن به کسانی که بالا و پایین حد متوسط قرار دارند هم مشکل دیگری است که باید

مورد توجه باشد. پرسش اینجاست که اگر من در مدرسه ای هستم که دانش آموزان را گزینش کرده و معدل همه آن ها بالای ۱۹ است، آیا کتاب های درسی موجود پاسخگوی نیازهای آن ها هست یا باید غنی سازی کنم؟ کاری که مرحوم علاقه مندان تحت عنوان پروژه غنی سازی انجام می داد.

کار کرده های مصوبه ۸۲۸ شورای عالی آموزش و پرورش از موارد دیگری بود که زرافشان با اشاره به آن ها گفت: در صورت اجرای درست این مصوبه در کنار اختیارات شورای مدارس، هم مدارس و معلمان توانمند می شوند و هم منابع مختلف در اختیار آن ها قرار می گیرد. معتقدم اگر می خواهیم به سمت مدرسه محوری و توانمندی معلمان برویم، لوازمش پایبندی به جهت گیری های ایجاد شده است. در کنار اینکه باید به مدارس اجازه خطا کردن را بدهیم، باید نظارت لازم را هم برای برخورد با تخلفات داشته باشیم.

زرافشان گفت: به خاطر دارم جهاد دانشگاهی همایشی را در مورد آسیب های فضای مجازی برگزار کرد. یکی از سخنرانان، سردار احمدی مقدم، رئیس وقت نیروی انتظامی تهران بود. من به عنوان یک مستمع وقتی اسم سردار را شنیدم، با خودم فکر کردم، الان او یک قفل و بست به در فضای مجازی می زند و اجازه ورود به کسی نمی دهد، اما با کمال تعجب دیدم که ایشان گفت: «در شهر هر تخلفی ممکن است اتفاق بیفتد، اما مگر می توان شهر را تعطیل کرد؟ فضای مجازی هم مثل زندگی شهری است، نمی توان آن را تعطیل کرد؟» ما هم در تصمیم گیری ها راحت ترین کار را انتخاب می کنیم در حالی که باید با تعمق بیشتری تصمیم گیری کرد.

پیش بینی سازوکارهای نظارتی

علیرضا کمرئی، مدیر کل ارزیابی عملکرد و رسیدگی به شکایات آموزش و پرورش هم در ادامه با بیان اینکه ما در یک نظام به شدت متمرکز عمل می کنیم که در آن همه مفاهیم مانند

کمک درسی و کمک آموزشی بار معنایی خاص خود را دارد، گفت: مطلوب ما ممکن است یک نظام چندتألیفی و چندمنبعی باشد، اما فعلاً ما فرض این موضوع را هم منتفی می کنیم و اقتضانات موجود را می پذیریم. باید در درون محدوده های از جبرها تصمیم بگیریم و عمل کنیم.

وی افزود: کتاب های کمک درسی و کمک آموزشی نامناسب که به جریان تربیتی به شدت آسیب می زنند، بخشی از بحرانی را تشکیل می دهند که نظام آموزشی ما با آن درگیر است و من فکر نمی کنم کسی مخالف این موضوع باشد. نکته دیگر اینکه جریان آموزشی ما از بُعد کتاب های درسی و نه کمک درسی تغییر رفتارهای زیادی را در رفتارهای دانش آموزان شاهد است و این مسئله قابل تحلیل است. حداقل من در طول ۶ ماه گذشته که به مصوبه ۸۲۸ پرداختم، در مواجهه با منتقدین و اهل تعلیم و تربیت متوجه شدم که خیلی از آن ها انتقادات زیادی را به موضوع کتاب های درسی و آثار پنهان آن دارند. کار کردهای پنهانی که ما اصلاً رصد نمی کنیم، اما فعلاً به دلیل آنکه کار کردهای مضر کتاب های کمک درسی واضح تر است یا بازار پررونق تری دارد، به این موضوع می پردازیم.

وی ادامه داد: تردیدی نیست که سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی باید از برنامه درسی ملی صیانت کند چون این سازمان

زرافشان: در صورت

اجرای درست

مصوبه ۸۲۸ در

کنار اختیارات

شورای مدارس، هم

مدارس و معلمان

توانمند می شوند و

هم منابع مختلف

در اختیار آن ها قرار

می گیرد

باهو: مدرسه کانون یادگیری است؛ اگر فضای مدرسه را متنوع کنیم، در آن صورت مدرسه کانون امن همه خواسته‌های ما خواهد بود

متولی این برنامه است ضمن آنکه برنامه درسی ملی بر سایر کتب، هم از حیث محتوا و هم از حیث نظام‌مندی پیگیری اهداف کلان و جزء، برتری دارد و این مسئله‌ای است که اهالی تعلیم و تربیت در آن تردیدی ندارند.

کمره‌ای ادامه داد: معتقدم در متن مصوبه ۸۲۸ شورای عالی آموزش و پرورش باید سازوکارهایی برای نظارت پیش‌بینی می‌شد تا بتوانیم با کتاب‌های غیراستاندارد برخورد کنیم. در حال حاضر در سامان کتاب جای این موضوع در کنار کارهای اساسی که انجام شده مانند مشخص کردن معیارها و استانداردها و طراحی سامانه‌ای برای معرفی کتاب‌های مناسب خالی است. البته در نوشته‌ای که قبلاً آقای محمدیان، رئیس وقت سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، برای ما ارسال داشتند، عنوان داشتند که وظیفه نظارتی برعهده آموزش و پرورش است.

وی تصریح کرد: بخشنامه ممنوعیت برگزاری آزمون در مدارس ابتدایی بر امر قانونمندی ورود کتاب‌های کمک آموزشی و آزمون‌ها نظارت می‌کند که در مصوبه ۸۲۸ به آن تأکید شده است. این بخشنامه همچنین با دستور برگزاری آزمون‌ها که مرکز سنجش آموزش و پرورش بر آن تأکید کرده و مصوبه شورای نظارت بر مدارس هم هم‌راستاست. بخشنامه‌ای است که شخص وزیر آموزش و پرورش از ۶، ۷ ماه پیش از ابلاغ آن، روی موضوع مطالعه داشتند. این بخشنامه فقط اجازه نمی‌دهد که مدارس با مؤسسات آموزشی قرارداد ببندند.

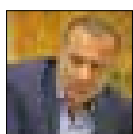
توجه به اختیارات مدارس

باهو، مشاور فناوری سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی هم با تأکید بر اینکه باید متوجه فاصله مقام نظر و عمل باشیم، گفت: ابلاغ دستورالعمل‌های مختلف سبب می‌شود ما نتوانیم به خوبی با تخلفات مبارزه کنیم. همچنین باید در ابلاغ دستورالعمل‌ها به اسناد هم نیم‌نگاهی داشته باشیم. وی افزود: مدرسه کانون یادگیری است و باید مراقب باشیم بعضی از بخشنامه‌ها اختیارات مدرسه را آن‌چنان تضعیف نکند که فضاهای یادگیری بیرون از مدرسه بسیار پررونق‌تر از داخل مدرسه شود. اگر فضای مدرسه را متنوع کنیم، در آن صورت مدرسه کانون امن همه خواسته‌های ما خواهد بود.

جبرهای نظام متمرکز

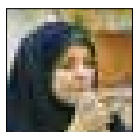
دکتر رضوان حکیم‌زاده، معاون ابتدایی آموزش و پرورش در یک جمع‌بندی نهایی گفت: اگر یک کتاب درسی و نظام متمرکز نمی‌داشتیم، مدرسه محوری ایده‌آل و مطلوب همه ماست، اما در این نظام متمرکز با بحث ارزشیابی صفر تا صد، معلم در یک فضای اجبار قرار دارد و بحث انتخاب عمل تحت‌الشعاع قرار می‌گیرد. وی در ادامه با انتقاد از همکاری برخی از کارشناسان آموزش و پرورش در همکاری با ناشران آموزشی گفت: در صورت توانمند شدن معلمان ما شاهد تألیفات خوبی از سوی آنان خواهیم بود. به‌طور مثال، در ابتدایی و پیش‌دبستانی در بحث حقوق شهروندی شاهد تألیفات عالی از سوی برخی از معلمان بودیم.

حکیم‌زاده با اشاره به حذف پیک نوروزی از مدارس گفت: ما پیک را به دلایلی از جمله گردش مالی بسیار مبهمی که در این میان مطرح بود، حذف کردیم. متأسفانه من در سفر به یکی از مناطق محروم برای افتتاح یک مدرسه خیریه شاهد بودم که چگونه از بچه‌هایی که کفش‌های پاره به پا داشتند، نفری ۳ هزار تومان برای دادن پیک نوروزی پول گرفته شده بود.

عظیم محبی، دبیر شورای هماهنگی علمی سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش هم پایبندی به قانون و مصوبه ۸۲۸ را مورد تأکید قرار داد و گفت: سیاست‌گذاری در زمینه مواد و رسانه‌های آموزشی و استانداردسازی آن در اختیار سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی است. ضمن آنکه مرکز سنجش آزمون‌های وزارت آموزش و پرورش به ۱۲ مؤسسه مجوز برپایی آزمون را ارائه کرده که این موارد در تصمیم‌گیری‌ها باید مورد توجه قرار گیرد.

تأکید جمعی بر اصل مصوبه

فربا کیا، معاون سامان‌دهی منابع آموزشی و تربیتی دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی هم در جمع‌بندی نهایی با تأکید بر پیش‌بینی وظیفه نظارتی در اجرای مصوبه ۸۲۸ گفت: یک سال پیش شورای عالی آموزش و پرورش طرحی را تحت‌عنوان بررسی حسن اجرای مصوبه ۸۲۸ با بخش‌های مرتبط ارائه داد. در جمع‌بندی ارائه شده یکی از آسیب‌هایی که مانع اجرای درست مصوبه ۸۲۸ عنوان شد، تشریح نشدن بخش نظارتی در متن مصوبه ۸۲۸ بود. در همان جلسه من این اشکال را مطرح کردم، اما شورای عالی آموزش و پرورش اعلام کرد هر مصوبه‌ای که ابلاغ می‌شود، بخش نظارتی وظایف خود را پیگیری می‌کند در حالی که پس از گذشت بیش از ۵ سال از ابلاغ این مصوبه، هیچ‌کس وظیفه نظارت بر اجرای آن را به عهده نگرفته است. حیدر تورانی، رئیس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش هم گفت: آنچه در این نشست گفته شد، تأکیدی است بر پذیرش اصل مصوبات از سوی همگی، اما چون به مصوبات درستی عمل نشد و نظارت‌ها کافی نبود، بازار سوءاستفاده برای عده‌ای از متخلفان باز شد.

وی افزود: خانم دکتر حکیم‌زاده و دیگران هم با توجه به واقعیت‌هایی موجود بازار عکس‌العمل نشان دادند که منجر به صدور بخشنامه شد. در این بخشنامه وقتی از آزمون‌های زائد و مواد آموزشی غیراستاندارد صحبت شد، منظور ممنوعیت استفاده از کتاب‌هایی نیست که استانداردها را رعایت می‌کنند. بنابراین مصوبه ۸۲۸ شورای عالی آموزش و پرورش به قوت خود باقی است، اما استلزامات نظارتی آن باید به درستی تعریف شود. باید یک طرح جامع نظارت نوشته شود که ناظر بر سه وجه پیشگیری، آموزش و مبارزه باشد. البته این بخشنامه یکی از راه‌های مبارزه با تخلفات است.

تورانی در پایان تأکید کرد: در اجرای مصوبه ۸۲۸ باید با قدرت عمل کنیم و جلوی قراردادهای خارج از چارچوب را بگیریم. در خصوص برخی از کارشناسانی هم که ممکن است با ناشران همکاری داشته باشند، باید برخورد لازم صورت گیرد.